

Szimposium

A TANULMÁNYI KUDARCOK PSZICHOLÓGIAI HÁTTERÉNEK PREVENCIÓFÓKUSZÚ VIZSGÁLATA

Elnök: Szabó Éva

Szegedi Tudományegyetem, Pszichológiai Intézet

Opponens: Pikó Bettina

Szegedi Tudományegyetem, Magatartástudományi Intézet

A szimpózium témája az iskolai kudarc (*school failure*), melynek okaival, formáival, illetve megelőzésével és kezelésével igen sok kutatás foglalkozik. A vizsgálatok jelentős része a korai iskolaelhagyás problémájára fókuszál, ezért leggyakrabban serdülőkorú minta áll a kutatások középpontjában. A lemorzsolódás magyarázatában markánsabban jelen vannak a kognitív, mint a nem kognitív, pszichoszociális tényezők. A modern iskolai kudarc-kutatásokban azonban egyre inkább előtérbe kerülnek a tényezők integrálására törekvő modellek (Ibabe, 2016), melyek szerint az iskolai kudarc feltárása és kezelése, illetve főként megelőzése csak akkor lehetséges, ha ezeket a tényezőket rendszerszemléletben értelmezzük és vizsgáljuk. A komplex elméleti modellekre építve alkottuk meg négyéves időszakra tervezett (2021–2025) longitudinális kutatásunkat, melynek célja az iskolai kudarcok megelőzését elősegítő iskolai segítő-fejlesztő program és egy pedagógus-továbbképzés kidolgozása. A kutatásba 1. és 5. osztályos diákokat vontunk be. Jelen szimpóziumban a longitudinális vizsgálat elméleti kereteiről, módszertanáról és a mérés első eredményeiről számolunk be. Ennek megfelelően az első előadásban bemutatjuk az általunk kidolgozott elméleti modellt, melyre a vizsgálat épül. Felvázoljuk a négyéves kutatás célkitűzését és módszertanát, mely az életkorhoz igazított dinamikusan változó eszköztárra épül. A második előadásban ennek az eszköztárnak egy újszerű és az írni és olvasni még nem vagy kevéssé tudó diákok vizsgálatára alkalmas attitűdmérő eszköz (Szemantikus Szelekciós Teszt) első eredményeit mutatjuk be, melynek segítségével feltártuk az 1. és 5. osztályos diákok iskolával kapcsolatos beállítódását és annak kapcsolatát a kognitív képességekkel. A harmadik előadásban az 5. osztályos diákok tanulmányi felelősségének, tanulmányi énhatékonyságának és mindsetjének jellemzőit vizsgáltuk rámutatva ezen tényezők prediktív szerepére az iskolai kudarcok kialakulásával kapcsolatban. A negyedik előadás a pedagógusok nézeteit vizsgálja a gyerekek iskolai kudarcainak okaival kapcsolatban. A kérdőíves vizsgálat eredményei rámutatnak, hogy a pedagógusok számos külső tényezőt tartanak felelősnek az iskolai sikertelenségért, és viszonylag elenyésző jelentőséget tulajdonítanak saját tevékenységüknek ebben a folyamatban. A kutatás első évének eredményei megerősítették a komplex megközelítés alkalmazásának szükségességét és jó kiinduló alapot jelentenek a második mérési fázis elindításához, rámutattak azokra a módszertani szempontokra, amelyeket érdemes lesz figyelembe venni a további munka során.

A kutatás az MTA Közoktatás-fejlesztési Kutatási Pályázat (2021–2025) keretében valósul meg.